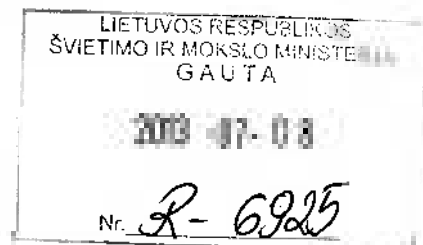




13-07-22



LIETUVOS AUKŠTŪJŲ MOKYKLŲ PROFESINIŲ SĄJUNGŲ SUSIVIENIJIMAS

Lietuvos Respublikos
Švietimo ir mokslo ministerijai
A. Volano g. 2/7.
Vilnius

2013-07-08 Nr. 2013/06

DĖL PASIŪLYMŲ MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO PROJEKTUI TOBULINTI

Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas (LAMPSS) siūlo šiuos Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (MSI) pakeitimus (pažymėta *Italic*):

1. Siūlome pakeisti 20 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Aukštosios mokyklos tarybą sudaro 9 arba 11 narių. Aukštosios mokyklos statusas nustato tikslų tarybos narių skaičių. Ne mažiau kaip po 1 narį skiria studentų atstovybė ir darbuotojų atstovai (profesinės sąjungos ar darbo tarybos) savo nustatyta tvarka, jeigu jos nėra. – visuotinis studentų ar profesinės sąjungos ar darbo tarybos narių susirinkimas (konferencija), kiti akademinės bendruomenės nariai aukštosios mokyklos nustatyta tvarka skiria atitinkamai ne daugiau kaip 4 arba 5 narius. Senato (akademinės tarybos) nustatyta tvarka atrenka, skiria ir atšaukia atitinkamai 3 arba 4 narius nepriklausančius aukštosios mokyklos personalui ir studentams. 1 narį – studentų atstovybė savo nustatyta tvarka. Šie nariai atrenkami viešo konkurso būdu ir skiriami atsižvelgus į Aukštojo mokslo tarybos atliktą kandidatų įvertinimą. Tarybos sudėtį viešai skelbia senato (akademinės tarybos) pirmininkas.“

Argumentai:

Manome, kad padarius šiuos pataisymus, įvyktų tokie teigiami pokyčiai:

1. Darbuotojų atstovams leistų aukštojoje mokykloje geriau atstovauti visų darbuotojų teisėms, padėtų vykdyti nevalstybinę darbo įstatymų laikymosi priežiūrą ir kontrolę, neprieštarautų sąžiningiems santykiams tarp šalių (LR DK 22 str. 4, 5p.).

Be to, taip būtų atstovaujama ir tiems aukštųjų mokyklų darbuotojams (bibliotekininkams, laborantams, ūkio dalies darbuotojams ir kt.), kurie nepriklauso dėstytojų ar mokslininkų kategorijai. LAMPSS duomenimis, aukštosiose mokyklose dėstytojai ir mokslo darbuotojai sudaro mažiau kaip pusę (47 proc.) darbuotojų. Tai reiškia, kad kitai didesnei darbuotojų pusei niekas neatstovauja. Tokie pataisymai skatintų plėtoti socialinį dialogą universitete, padėtų spręsti aktualius darbuotojams socialinius – ekonominius klausimus.

2. Siūlome panaikinti Mokslo ir studijų įstatymo - 95 straipsnio 8 dalies nuostatą: „Šio įstatymo 65 straipsnio 4 dalies nuostata, nustatanti, kad su asmenimis, kurie antrą kartą iš eilės laimi konkursus dėstytojo ar mokslo darbuotojo pareigoms, sudaroma neterminuota darbo sutartis, taikoma tik tais atvejais, kai šios procedūros įvyksta po šio įstatymo įsigaliojimo arba kai konkursą profesoriaus pareigoms laimi asmuo, prieš tai jau du kartus laimėjęs tokį konkursą toje pačioje valstybinėje aukštojoje mokykloje“.

Argumentai:

1. Mokslo ir studijų įstatymo 95 straipsnio 8 dalis nustatanti, kad su asmenimis, kurie antrą kartą iš eilės laimi konkursus dėstytojo ar mokslo darbuotojo pareigoms, sudaroma neterminuota darbo sutartis, taikoma tik tais atvejais, kai šios procedūros įvyksta po šio įstatymo įsigaliojimo – įstatyme prieštarauja LR Darbo kodekso 109 str. 1 daliai, nes terminuota sutartis gali būti sudaroma tam tikram laikui arba tam tikrų darbų atlikimo laikui, bet ne ilgiau kaip penkeriems metams. Ši įstatymo norma panaikina dėstytojų socialines garantijas.

2. Tam, kad aukštosios mokyklos galėtų atlikti savo konstitucinę priedermę – teikti valstybės nustatytus standartus atitinkanti aukštąjį išsilavinimą, ypač svarbu, kad jose dirbtų aukštos kvalifikacijos dėstytojai. Taip pat nuo atitinkamų socialinių garantijų dėstytojams, inter alia nuo Konstitucijos ginama šios profesijos socialinę funkciją atitinkančio, orų gyvenimą visą savo darbo laiką galint skirti pedagoginei ir mokslinei veiklai užtikinančio bei keliant savo kvalifikaciją leidžiančio atlyginimo nustatymo (Konstitucinio teismo 2008 kovo 20 d. nutarimas).

3. Pažeidžiamos ir Mokslo ir studijų įstatymo 65 str. 3 d. nuostatos.

Del demografinių tendencijų mažėjant studentų skaičiui ir aukštųjų mokyklų finansavimui konkursai nėra skelbiami, o pasibaigus sutarties terminui kai kuriems tiesiog pratesiamos sutartys iki bus paskelbtas konkursas. Tokiu būdu nesilaikoma ir Mokslo ir studijų įstatymo 65 str. 3.

Vilniaus apygardos teismas (Civilinė byla Nr. 2A-755-464/2012) nustatė, kad studentų sumažėjimas ir padidėjimas aukštojoje mokykloje negali būti priežastimi nutraukti su dėstytoju terminuota darbo sutartį. Teismas šiam teiginiui pateikė platų išaiškinimą ir nurodė, kad „ši aplinkybė iš anksto yra numatoma, prognozuojama ir tikėtina, ir tai, kolegijos įsitikinimu, nėra ypatingas atvejis DK 129 str. 5 d. prasme. Būtent terminuotai darbo sutarčių su pedagoginiu personalu sudarymo faktas jau savaime eliminuoja ar iki minimumo sumažina tokias rizikas, kaip galimas studentų skaičiaus mažėjimas, leidžia tam tikrais etapais reguliuoti dėstytojų (asistentų, lektorių, docentų, profesorų) poreikį vienai ar kitai disciplinai ar specialybei. *Priešingu atveju, t.y. neprognozuojant studentų iš anksto skaičiaus kitimo būtų sudaromos neterminuotos sutartys, kadangi pats darbas būtų suprantamas kaip nuolatinto pobūdžio, o ne laikinas darbas.*

4. 2008 m. turėjo būti panaikinta terminuotų darbo sutarčių su mokslininkais ir dėstytojais praktika. Tokiems Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo ir Lietuvos mokslininkų sąjungos reikalavimams pritartę 45 tūkst. mokslo ir studijų institucijų darbuotojų.

3. Siūlome, atsižvelgiant į Konstitucinio teismo išaiškinimą, pakeisti ir papildyti 70 straipsnio:

a) 2 dalį, išdėstyti taip:

Valstybės finansuojamos studijų vietos pagal pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programas aukštosioms mokykloms tenka pagal geriausiai vidutinio ugdymo programą baigusiu stojančiųjų pasirinkimą tarp aukštųjų mokyklų, nevienijant valstybės finansavimo nustatyto kiekvienai studijų vietai ir valstybiniai aukštajai mokyklai pagal jos galimybes. Finansavimo paskirstymą studijų vietas nustato Vyriausybė, atsižvelgdama į valstybės ūkinės, socialines ir kultūrinės plėtros poreikius ir valstybės finansines galimybes.“

b) pakeisti 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

Asmuo, kurio pirmosios pakopos ar vientisiosios studijos yra valstybės finansuojamos, po aukštosios mokyklos nustatyto akademinio mokymosi laikotarpio, ne ilgesnio negu studijų metai, po kurio atliekama reguliari pagrindinė žinių patikra, netenka valstybės finansavimo studijoms, *jeigu atitinkamo laikotarpio jo studijų rezultatai vidurkis mažesnis negu aukštosios*

mokyklos atitinkamos studijų programos ir formos to paties kurso geriausių studentų, kurių skaičius lygus finansuojamų vietų kiekiui. Valstybės finansavimo netekęs asmuo už studijas turi mokėti aukštosios mokyklos nustatytą studijų kainą, o jo valstybės finansuojamą vietą užima geriausiai valstybės nefinansuojamoje vietoje besimokantis asmuo.“

Argumentai:

Išbraukus iš 70 straipsnio 20 proc. studentų vidurkio dydį, būtų išlaikomas socialinio teisingumo principas ir studentas realiai valstybės finansavimą gautų už savo studijų rezultatus, pasiektus universitete, o ne jo valstybės finansavimas priklausytų nuo mokykloje gautų pažymių.

Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių
sąjungų susivienijimo (LAMPSS) pirmininkas



prof. Edmundas Kibirkštis